

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 71. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320337168/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

mand holde oc driffue hoben der hen/ ath de kunde vide huac
 ræt oc wræt er/ oc huorlunde de skulle ieffue oc nære dem hoff
 dem som de bo hoff/ Fordi huo som vil bo oc bygge i en Stad/
 hannem bør ath vide oc holde Stads rættten som hand vil nyde
 oc bruge/ huad heller hand tror/ eller er en skalck i sit hierte. 5

For det andet/ Naar de vel kunde repton/ saa skulle de lære
 dem oc saa den rætte forstaand oc vdydning/ ath de kunde
 vide huad det er sagt/ oc tag atter igen for dig denne taffle/
 eller en anden kort enfoldig form huilcken du vilt/ oc bliiff der
 hoff/ oc foruend det || icke met en staffuelfse/ lige som tilforn 10
 er sagt om repton/ Oc tag dig der tiid og stund til/ Thi det er
 icke behoff ath du tager alle stycker fore paa en tiid/ men ith
 stycke effter ith andet/ Naar de forstaa nu vel det første bud-
 ord/ saa tag det andet for dig/ oc saa frem ath/ Ellers om du
 vilt hastelige offuerfare dem/ saa beholde de icke ith aff dem. 15

For det tredye/ Naar du hassuer nu lærdt dem saadan en
 liden kort Catechismum/ saa tag dig oc saa den store Cate-
 chismum fore/ oc giff dem videre forstaand/ der kane du bedre
 vdyt huert budord/ huert bøn/ oc huert stycke serdelis for sig/
 met deris maangfoldige gierninger/ nytte/ fromhed/ fare oc 20
 skade/ lige som du finder for dig i maange bøger som ere der
 om giorde.

Oc besynderlige skalt du vdyt det budord som mest er be-
 hoff hoff dit folk. || Exemplum. Det Siuende budord om styld 25
 oc tyfferi skalt du haardelige vdyt for haanduercks folk/ oc
 for dem som købsla/ ia oc saa for bønder oc for tiæniste folk/
 Thi hoff saadant folk er mest allehaande wtroskaff oc tyffueri.

Item Det Fierde budord skalt du lære oc predicke for børn/
 och for den menige almue/ ath de ville lade dem finde stille/
 tro/ hørige/ lydige oc fredsommelige. etc. Oc her maa du ind- 30
 føre aff scrifften maange exempte huorlunde Gud hassuer
 straffet saadanne offuertrædere/ eller oc velsignet dem som icke
 brøde mod disse budord.

Item Besynderlige skalt du vdyt det Fierde budord for
 øffrigghed/ och forelberne/ ath de regere sig vel/ oc holde deris 35
 bøn til Schole/ Oc det met beuifning aff scrifften/ ath de

27 ere plichtige det ath gøre oc huilcken forbandit || synd det er/
 om de det icke gøre/ Thi de omkuld faste oc øde lægge der met
 baade aandelig oc verdzlig regement/ lige som de argeste Gudz
 oc menniskens fiender oc forrædere/ Oc læg dem det vel vd/
 5 huor græfelig stor skade ath de gøre/ om de icke hielpe ath
 holle børn til ath worde Sogneprester/ Predicanter/ Scriffuere
 etc. ath Gud vil suarlige der fore straffe dem/ Thi det er her
 behoff ath predicke. Forelderne oc øffrigheden synde nu saa
 storlige der i/ ath det er icke aff ath sige. Dieffuelen haffuer
 10 nogit græfeligt i sinde der met.

For det siiste/ Efterdi ath Pauens tyranni er nu neder
 lagt/ da ville de icke lenger gaa til Sacrament/ men det for-
 acte/ her er atter behoff ath vdry/ dog met denne bested/ Vj
 25 skulle ingen mand tuinge til troens/ eller til || Sacrament/ Ly
 15 heller nogit bud/ tiid eller stæd der til besticke/ Men saa skulle
 wij predicke/ ath de ville selfue/ vden vort bud och befaling
 treng dem der til/ oc tuinge Sognepresterne til ath ræcke dem
 Sacramentet/ Huilcket mand fand gøre/ naar mand saa siger/
 Huo icke begerer Sacrament i det mindste iii. eller iiii, gaange
 20 om aarit/ da er det ath besørge/ ath hand foracter Sacra-
 mentet/ oc er icke ith Christet memiste/ Lige som den er icke
 en Christen/ der icke tror/ eller hører Gudz hellige ord oc
 Euangelium/ Thi Christus sagde icke/ det lader/ eller det for-
 acter/ men dette gører saa offte som i dricke etc.

25 Hand vil sandelige ath det skal göris oc icke ladis eller for-
 actis/ dette gører siger hand.

Men huo icke megit acter Sacramentet/ det er ith tegn ath
 32 hand vid || intet ath sige aff synden/ legemit/ dieffuelen/ verden/
 døden/ fare/ helffuede/ det er/ hand tror intet saadant ath
 30 være til/ end dog hand ligger nid suncken der i/ op til bode
 ørene/ oc hører dubbelt dieffuelen til.

Tuert om igen saa haffuer hand icke behoff naade/ liiff/
 Paradis hiemmerige/ Christ/ Gud/ eller nogit got/ Thi der
 som hand trode ath hand hagde saa megit ont/ oc hagde
 35 behoff saa megit got/ da foractede hand icke saa Sacramentet/
 met huilcket hand kunde vnduige det onde/ oc saa det gode/